

Stockholm den 3 september 2017

Remissvar avseende översiktsplan för Stockholms stad

Stockholms Handelskammare är en näringslivsorganisation för huvudstadsregionen. Vi har drygt 2 000 medlemsföretag.

Handelskammaren har beretts möjlighet att svara på rubricerad remiss. Remissvaret är delvis baserat på det remissvar som Handelskammaren lämnade in under samrådet som avslutades i januari 2017.

Frågor som bör beaktas i översiktsplanen

Nedan formulerar Handelskammaren i punktform de frågor som vi anser bör tas i beaktande i den nya översiktsplanen.

- **Markpolitik.** För några år sedan gjorde Handelskammaren, med hjälp av konsultföretaget Tyréns, en kartläggning av alla markrestriktioner i Stockholms län. Det visade sig att i princip all mark som inte redan är bebyggd är belagd med någon form av restriktion mot bebyggelse. Detta är inte hållbart i en växande stad. Det är nu hög tid att såväl kommuner som länsstyrelse tar sig an uppgiften att prioritera mellan olika typer av restriktioner, vilken mark som är mest nödvändig att skydda från bebyggelse och vilken som faktiskt kan bebyggas.
 - Ambitionen att få ut så mycket som möjligt vid upplåtelser av stadens mark är problematisk. Det har gjort marken till den enskilt största kostnaden för en nyproducerad bostad. Det är helt nödvändigt att hitta former för nyproduktion som vänder sig till hushåll med en mer begränsad ekonomi. För detta behövs ett stort utbud av mark till låga kostnader i många olika typer av lägen.
 - Handelskammaren delar dock stadsbyggnadskontorets uppfattning att en stor del av tillväxten bör ske i form av förtätning av befintliga stadsdelar och förorter.

- **Företagsetableringar.** Bristen på kontorslokaler i Stockholms centrala delar blir allt mer alarmerande. Staden måste både planera ny mark för kontorshus men också tillåta att befintliga fastigheter utvecklas och förändras. Även störande och utrymmeskrävande företag måste i vissa fall få möjlighet att finnas i storstaden. Därför är det utmärkt att översiktsplanen betonar vikten av att säkerställa mark för industri och logistik.

- **Grönområden.** Handelskammaren skulle önska att det fanns en beredvillighet att se över hur stadens många, och till ytan mycket omfattande, grönområden kan användas bättre. Det handlar både om att möjliggöra ny bebyggelse på vissa ytor utan särskilt skyddsvärd natur, men framförallt att tillåta att dessa platser utvecklas på annat sätt. Genom att anlägga till exempel skridskobanor, caféverksamhet, kanotuthyrning och cykelvägar, tillgängliggörs grönområdena för fler.
- **Östlig förbindelse.** Handelskammaren anser att översiktsplanen underskattar det transportbehov som befolkningsökningen för med sig. I det perspektivet är det oundvikligt att planera för en Östlig förbindelse som skulle fullborda ringleden runt Stockholm.
Det kan i sammanhanget vara värt att nämna trafik- och gatumiljöplanen för City som nyligen har varit på remiss (dnr T2017-01102). De omfattande begränsningar och avstängningar av gator som förslaget innehåller medför att förbindelser som är av central betydelse mellan olika delar av innerstaden och mellan olika delar av hela regionen försvinner. Detta utan att några alternativa förbindelser förutses. Så stora ingrepp i hela Stockholmsregionens funktion kan inte genomföras utan att bygga och färdigställa trafikleder runt regionens centrala delar, där Östlig förbindelse är avgörande. Därtill behövs fortsatt utbyggnad av tunnelbanenätet samt övrig kollektivtrafik.
- **Planera för att möta en miljövänlig trafikutveckling.** Den utveckling som nu sker när det gäller alternativa drivmedel, eldrift, självkörande bilar och delningsekonomi kommer snabbt förändra förutsättningarna när det gäller transporter av människor och gods. Att då inte planera för att möta denna utveckling med en tillräcklig utbyggnad av vägnätet kan komma att hämma regionens utveckling och bidra till ökad trängsel och sämre miljö.
- **Kollektivtrafik.** Handelskammaren var mycket pådrivande för att få till stånd Stockholmsöverenskommelsen med utbyggd tunnelbana.
Fortsättningen i form av Sverigeöverenskommelsen har dock hittills varit en besvikelse eftersom den till stor del bygger på kommuners önskelistor istället för att se till hela regionens långsiktiga utveckling. Fokus tycks ligga på projekt som ger liten trafiknytta till höga kostnader så som till exempel Roslagsbanan till Centralen och Spårväg Syd.
Generellt så måste Stockholm i större utsträckning få ta del av statliga infrastrukturmedel för utbyggnad av kollektivtrafiken.
- **Godstransporter.** Som översiktsplanen påpekar medför den ökande befolkningen ett allt större behov av varutransporter och utrymmen för terminaler och omlastning. Det är därför centralt att värna utrymme och funktion för de få områden som finns kvar. Ett sådant är Årsta partihallar. För att verksamheten ska kunna finnas kvar är det angeläget

att staden ser till att man får fungerande förhållanden när det gäller tillfarter och tillgänglighet.

- **Sjöfart.** Sjöfarten är ett trafikslag med stora utvecklingsmöjligheter för både gods- och persontransporter. Det saknas i översiktsplanen förslag till åtgärder för att förbättra förutsättningarna för att utnyttja vattenvägarna bättre. Som ett inspel i den debatten presenterar Handelskammaren nu i september 15 nya båtpendlingslinjer i hela länet.
 - **Masthamnen.** Det är viktigt att freda Masthamnen från bostadsbebyggelse och i stället utveckla den för färjetrafiken.
 - **Reparationsvarv.** Det enda kvarvarande varvet för att reparera och underhålla större fartyg är Beckholmen. Om verksamheten inte kan vara kvar där hotas också stora delar av sjöfarten i Stockholm.
- **Bromma flygplats.** Stockholms stad måste skrinlägga planerna på framtida bostadsbebyggelse på Bromma flygplats och i stället möjliggöra de investeringar som är nödvändiga för att modernisera flygplatsen. En överflyttning av Brommaflyget till Arlanda flygplats är av kapacitetsskäl inte möjlig.
- **Arlanda flygplats.** Även om Arlanda flygplats ligger utanför Stockholms stads gränser vill Handelskammaren understryka vikten av behovet av investeringar på Arlanda. Investeringar i och kring Arlanda flygplats, till exempel för förbättrade marktransporter, kommer att få konsekvenser för stadens planering. Utan utbyggd kapacitet på Arlanda är det meningslöst att diskutera en stängning av Bromma flygplats.

FÖR STOCKHOLMS HANDELSKAMMARE

Maria Rankka
Vd

Daniella Waldfogel
Näringspolitisk expert